

Kokybiški savos gamybos žoliniai pašarai – sėkmingo gyvulininkystės ūkio pagrindas

VDU Žemės ūkio akademija
Žemės ūkio ir maisto mokslų institutas

Doc. dr. Evaldas Klimas

Tel.8-610-62360

ŽOLYNAI, ŽOLYNAI, ŽOLYNAI...Pirmas pavasarinis
Rusakalniai, 2020 kovo 18 d.

Daugiametės žolės bene vienintelės iš visų augalų mūsų gamtinėmis sąlygomis gali augti beveik be rizikos. Būdamos ilgos vegetacijos, jos geriausiai išnaudoja saulės energiją, o tinkamai patreštos išaugina gausų (10 - 12 t ha⁻¹) sausųjų medžiagų derlių, savo energetine verte prilygstantį 8 - 9 t ha⁻¹ grūdų.

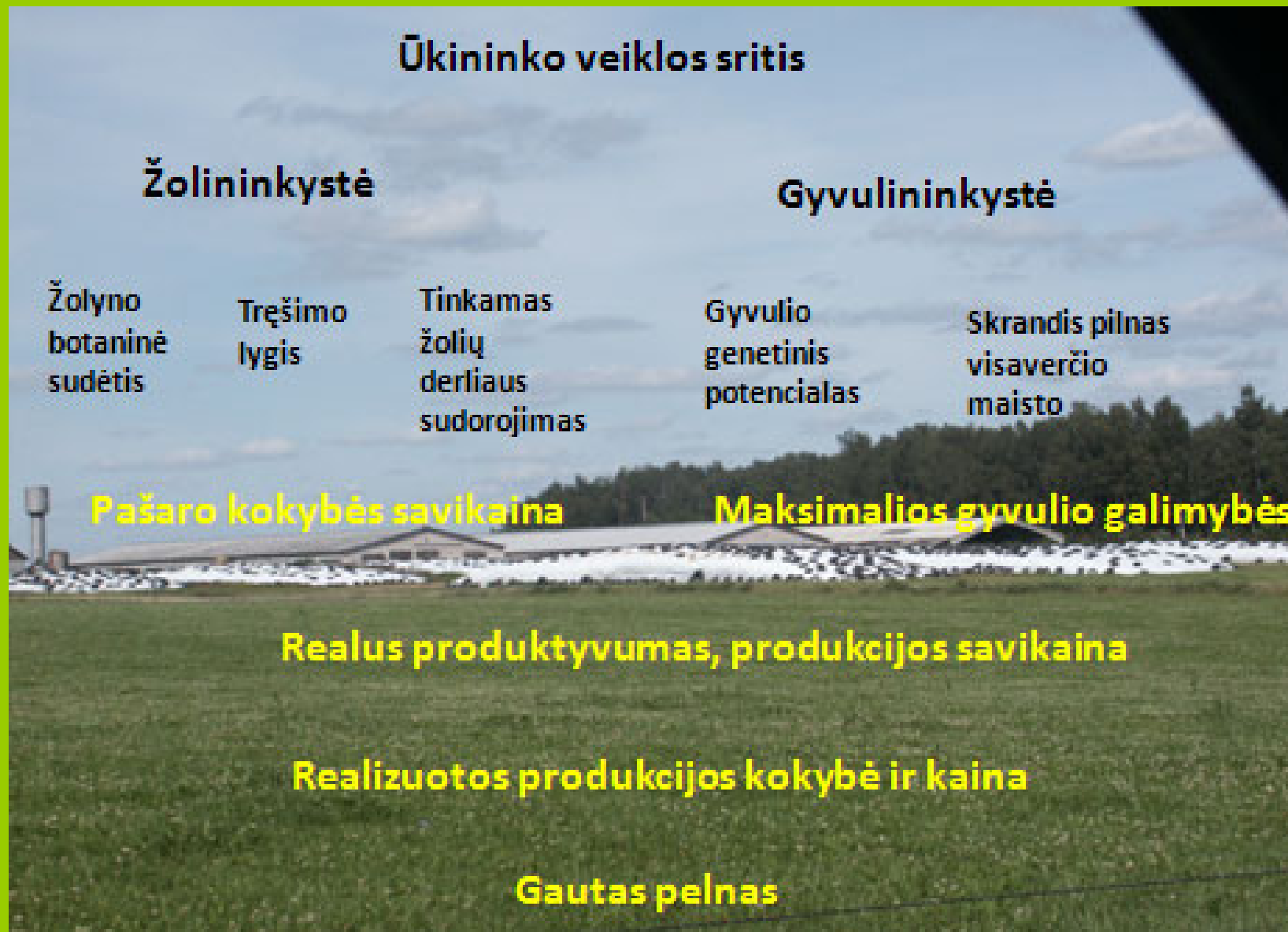
Žoliniai pašarai yra patys pigiausi nes tinkamai įsėta pieva ar ganykla naudojama kelerius metus ir galvijams praktiškai niekuo kitu nepakeičiami.

Realiai išnaudojame maždaug trečdalį žolynų biologinio potencialo!

Žolių ūkio tvarkymas yra menas – kas tai supras pirmas, turės didelį pranašumą prieš kitus

Prof. J.Freimas [Frame]
(Škotija)

Mišraus ūkio pranašumai

Geri pašarai ar naujas tvartas?
Ko reikia pirmiau?

Karvės pienas „ant liežuvio“, jaučio mėsa – irgi...

Sėkmės dedamosios:

- geras žolynas;
- tinkamas tręšimas;
- tinkamas žolės derliaus sudorojimas.

35 tonos iš ha pirmos pjūties
žaliosios masės, pasirodo,
įmanomos Vilkijos priemėlyje

Blogą žolyną Lietuvoje rasti daug lengviau negu gerą

Maksimalus metinis derlius 2,5 – 3 t ha⁻¹ šieno
(baltymų 9 proc.)

Realus metinis derlius 12-15 t ha⁻¹ šieno
(baltymų 16-17 proc.) jautukų priesvoris iki 2 kg

Žolinių pašarų gamybos optimizavimas gyvulininkystėje panaudojant ankštines žoles

Parinkus ūkio dirvožemiams tinkamiausias ankštines žoles:

- sėtinio žolyno žaliosios masės derlius gali siekti 55-60 t per vegetaciją;
- žolėje yra optimalus 16-17 proc. baltymų kiekis;
- naudojant tokį pašarą nereikalingi jokie baltyminiai priedai !!!

Uždavinio sąlyga vakaro pamąstymams:

*Dėl ankštinių žolių stokos šalies galvijų racione yra 7-9 proc. baltymų deficitas. Jam padengti naudojami pirktiniai baltyminiai priedai. 700 tūkst. galvijų **per parą** reikia maždaug 700-1000 t baltyminių priedų. 1 t kaina 1200-1600 Lt (400-450 €). Kiek eurų išleidžiama (*galima sutaupyti*) šalyje **per metus**?*

Žolių mišinio sudarymo principai

-žolyną turi sudaryti 40 proc. ankštinių ir 60 proc. varpinių žolių;

-sudarant mišinį komponentai pasirenkami siekiant sukurti kuo aukštesnę pašarinę vertę;

-komponentų skaičius mišinyje priklauso nuo augavietės sąlygų (kuo nevienodesnė augavietė, tuo daugiau reikia komponentų).

Naujo sėtinio žolyno įrengimo etapai

I etapas. Augavietės paruošimas

Senos augalijos sunaikinimas:

- tinkamiausias laikas rugsėjo viduryje;
- priemonės – glifosatų grupės herbicidas, norma $5-6 \text{ l ha}^{-1}$

Dirvožemio agrocheminis įvertinimas:

- armens sluoksnio storio nustatymas dirvožemio grąžtu;
- dirvožemio ėminių agrocheminė analizė (pH, P_2O_5 , K_2O);
- dirvožemio pH suregulavimas pagal poreikį.
- 150 mg/kg fosforo ir kalio reiškia vidutinį turtingumą

Daugiametės žolės geriausiai auga neutralios arba silpnai rūgščios reakcijos dirvožemyje.

Liucernoms reikalingas karbonatingas dirvožemis.

Esant pH 5,8 ir mažiau dirvožemį būtina kalkinti.

Pavasarinis žemės dirbimas

- žemei pasiekus technologinę brandą;
- tinkamiausias padargas lygintuvas ir sunkios akėčios arba germinatorius;
- purenama sekliai (iki 3 cm);
- gerai išlyginama.

II etapas. Žolių mišinio sudarymas ir sėja

- Mišinyje 40 proc. ankštinių ir 60 proc. varpinių;
- Kiekvieno komponento procentinę dalį mišinyje nulemia augavietės sąlygos;
- Jeigu pagal dirvožemį galima rinktis du komponentus, visada imamas aukštesnę pašarinę vertę turintis.

- Kokybiško žolių sėklos norma 25 kg ha^{-1} ;
- Sėjamoji nustatoma 23 kg ha^{-1} ;
- Tinkamiausias sėjos laikas balandžio pabaiga – gegužės pradžia, kai dirva sušyla iki 8 laipsnių
- (Fenologinis indikatorius – kaukazinių slyvų žydėjimas)
- Sėjos gylis 1-1,5 cm.

Antsėlis:

vikių 25 kg,
avižų 75 kg,
gausiažiedės
svidrės 7 kg
mišinys 1 ha
sėjamas skersai
įsėlio eilučių

III etapas. Naujo žolyno priežiūra ir naudojimas sėjos metais

- Sėjos metais jokia cheminė apsauga žolynui netaikoma;
- Liepos pirmą dekadą antsėlis nupjaunamas 8 - 10 cm aukščiu.

- Rugsėjo pabaigoje nupjaunamas antsėlio atolo ir įsėlio žolių derlius;
- Metinis sėjos metų antsėlio ir žolyno derlius 45 rulonai iš 1 ha. Vieno rulono pavytintos žolės masė 730 kg;
- Sėjos metais naujame žolyne ganyti nerekomenduojama.

KODĖL ŽALIENAS REIKIA TRĘŠTI ?

Maisto medžiagų išnešimas su 6 t ha⁻¹ kviečių ir 5 t ha⁻¹ šieno derliumi

	Kviečiai	Žolės
• Azotas	150 kg	80 kg
• Fosforas	72 kg	32 kg
• Kalis	108 kg	100 kg
• Kalcis	36 kg	10 kg

Pagrindinis tręšimas

- tinkamiausios trąšos – kompleksinės vienoje granulėje NPK santykis 1:2:3;
- trąšų norma priklauso nuo dirvožemio turtingumo, tręšimo mėšlu;
- Turtingame arba mėšlu patręštame dirvožemyje 200 kg ha^{-1} ;
- Vidutinio turtingumo, mėšlu netręštame 300 kg ha^{-1} ;
- Neturtingame, mėšlu netręšame 400 kg ha^{-1} .

Papildomas tręšimas azotu

Vienkartinė 100 kg ha⁻¹ amonio salietros norma nepakenkia ankštinėms žolėms

Jei ūkyje yra skysto mėšlo

25 m³ ha⁻¹ per metus yra ribinis kiekis, „neišvarantis“ ankštinių iš žolyno.

Skystą mėšlą naudingiau naudoti mažesnėmis normomis bet dažniau, nei didesnėmis normomis - retai.

!

KAŲ PASĖSI - TAŲ IR PJAUSI, KAIP
PATRĖŠI, TAIP IR ŠIENAUSI